

Nowoczesne formy weryfikacji efektów kształcenia praktycznego w oparciu o zaawansowane systemy symulatorów medycznych.

Sprawozdanie z warsztatów OSCE – Objective Structured Clinical Examination.

Międzyzdroje, 26-29.03.2015 r.

Joanna Gotlib, Mariusz Panczyk

Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

W dniach 26-29 marca br. w Międzyzdrojach odbyło się seminarium szkoleniowe Nowoczesne formy weryfikacji efektów kształcenia praktycznego w oparciu o zaawansowane systemy symulatorów medycznych oraz warsztaty OSCE, dotyczące warunków organizacji, przebiegu oraz zasad oceniania obiektywizowanego, strukturyzowanego egzaminu klinicznego (OSCE), jak również zastosowania symulacji medycznych w kształceniu studentów pielęgniarstwa i położnictwa.

W związku z reformą kształcenia studentów na kierunku lekarskim oraz wprowadzeniem obowiązkowych zajęć na symulatorach medycznych, jak również z zalecaną w standardach kształcenia studentów pielęgniarstwa i położnictwa organizacją egzaminów typu OSCE, wzrasta zainteresowanie tą formą egzaminowania wśród pracowników dydaktycznych wyższych uczelni medycznych.

Egzaminy typu OSCE, realizowane z powodzeniem od wielu lat w USA, Kanadzie oraz w wielu krajach Europy Zachodniej, służą do standaryzowanej oceny umiejętności wykonania czynności praktycznych przez studenta w warunkach symulowanych w pracowni dydaktycznej.

Egzamin OSCE został opracowany już 1979 roku w Szkocji przez dr. Ronalda Hardena i został uznany jako „złoty standard” w ocenie umiejętności klinicznych studentów. Od 1995 roku OSCE jest elementem egzaminu licencyjnego dla lekarzy w Kanadzie, a od 2004 roku również w USA. Poszczególne umiejętności kliniczne oceniane są w szeregu „stacji”, a ocena stopnia wykonania poszczególnych umiejętności zdobytych podczas kształcenia dokonywana jest przez egzaminatora, który używa standaryzowanego schematu oceniania, np. listy kontrolnej, charakterystycznej dla każdej opracowanej „stacji”. Zazwyczaj egzamin OSCE zorganizowany jest w postaci kilku lub kilkunastu „stacji” – od 5 do 20 – trwających

średnio od 5 do 20 minut, z określonymi zadaniami do wykonania, w zależności od zakresu sprawdzanych umiejętności i rodzaju zaliczenia/egzaminu: śródrocznego lub końcowego. Czas trwania całego egzaminu może wahać się od 1 do 4 godzin.

Egzamin typu OSCE może kształtować zarówno przebieg kształcenia, być częścią procesu nauczania, która daje studentom informację zwrotną (feedback) na temat stopnia opanowania przez nich określonych umiejętności (egzamin formacyjny), jak i być narzędziem do formalnego oceniania efektów kształcenia (ocenianie podsumowujące). Według literatury przedmiotu OSCE wydaje się być najlepszą formą oceny takich kompetencji, jak: zbieranie wywiadu, badanie fizykalne, radzenie sobie z problemami etycznymi w różnych sytuacjach klinicznych, umiejętności techniczne (np. pomiar ciśnienia tętniczego, szycie rany, intubacja), radzenie sobie w sytuacjach zagrożenia życia chorego. Podkreśla się jednak, że ze względu na fakt, że egzamin ten jest bardzo czasochłonny i kosztowny, jeżeli dane kompetencje mogą być oceniane za pomocą innej formy kontroli umiejętności niż egzamin OSCE to należy zastosować inną formę kontroli.

W organizowanym w Międzyzdrojach seminarium szkoleniowym oraz warsztatach OSCE udział wzięło 38 pracowników dydaktycznych oraz naukowo-dydaktycznych reprezentujących 10 uniwersytetów medycznych oraz 6 państwowych szkół zawodowych kształcących studentów na studiach I i II stopnia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo. Warszawski Uniwersytet Medyczny reprezentowali: dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib i dr n. farm. Mariusz Panczyk z Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia Wydziału Nauki o Zdrowiu. Organizatorem Warsztatów był Instytut ProLongaVita oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Nauk o Zdrowiu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie, kierowanego przez Panią Prof. dr hab. Beatę Karakiewicz – Dziekana Wydziału oraz dr hab. n. o zdr. Elżbietę Grochans – Kierownika Zakładu Pielęgniarstwa.

Warsztaty podzielone były na dwie części. Część pierwsza składała się z wykładów dotyczących OSCE przeprowadzonych przez Panią Prof. dr hab. Beatę Karakiewicz oraz dr hab. n. o zdr. Elżbietę Grochans. Uczestnicy spotkania zapoznali się m.in. z podstawami kształcenia

Integracja międzyuczelniana: pracownicy Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego podczas nadmorskiego spaceru po zakończeniu Warsztatów OSCE

w centrach symulacji medycznej, teoretycznymi podstawami OSCE, jak również ze szczegółowymi zasadami oceniania podczas tego typu egzaminów. Druga część przybrała formę warsztatów. Uczestnicy spotkania, podzieleni na dwie grupy, przygotowywali, pod kierunkiem doświadczonych w organizacji egzaminów typu OSCE pracowników Zakładu Pielęgniarstwa PUM: dr Anny Jurczak oraz dr Marzanny Stanisławskiej, scenariusze sytuacji symulowanych w warunkach pracowni dydaktycznej, wykaz sprzętu niezbędnego do przeprowadzenia symulacji, przygotowywali listy kontrolne („checklist”), opracowywali szczegółowe kryteria oceniania, jak również instrukcje egzaminów typu OSCE. Warsztaty zakończone były symulacją egzaminu OSCE na opracowanych podczas warsztatów przez uczestników scenariuszach symulowanych sytuacji („stacjach”). Uczestnicy warsztatów zostali podzieleni na grupy trzyosobowe, w których każdy uczestnik warsztatów dogrywał rolę studenta, egzaminatora lub pacjenta.

Podczas warsztatów uczestnicy mieli również możliwość zapoznania się z możliwościami dostępnego na polskim rynku najnowocześniejszego symulatora medycznego SimMen 3G, jak również multimedialnym stołem anatomicznym.

Uczestnicy Warsztatów OSCE podczas prezentacji symulatora pacjenta SimMen 3G

Spotkanie podczas warsztatów było doskonałą okazją do wymiany doświadczeń pomiędzy pracownikami różnych uczelni, jak również możliwością do rozpoczęcia wspólnych projektów, zarówno dydaktycznych, jak i badawczych. Pracownicy Zakładu Dydaktyki i Efektów Kształcenia WNoZ, ze względu na wdrażanie w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym egzaminów elektronicznych, które w przyszłości mogą być elementem wprowadzającym do egzaminu OSCE, zaproponowali uczestnikom Warsztatów rozpoczęcie prac nad stworzeniem wspólnej bazy wystandaryzowanych pytań testowych do egzaminów z przedmiotów prowadzonych dla studentów pielęgniarstwa. W pierwszym etapie Projektu udział wezmą: dr Alicja Kamińska z Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego, dr Halina Kulik ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego oraz dr hab. Elżbieta Grochans, kierująca Zakładem Pielęgniarstwa Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie. Koordynatorem Projektu będzie Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia WNoZ WUM.

*Foto: Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia WNoZ
Warszawski Uniwersytet Medyczny*

MEDYCYNA DYDAKTYKA WYCHOWANIE – recenzenci

Poniżej prezentujemy listę recenzentów opiniujących oryginalne prace naukowe nadesłane do publikacji w Czasopiśmie „Medycyna Dydaktyka Wychowanie”:

dr hab. med. Wojciech Braksator
dr hab. med. Agnieszka Cudnoch-Jędrzejewska
dr hab. med. Joanna Gotlib
prof. dr hab. med. Marek Kuch
dr hab. med. Artur Mamcarz
dr hab. med. Maciej Niewada

prof. dr hab. med. Robert Rudowski
dr hab. med. Maria Radziwoń-Zaleska
dr med. Janusz Sierdziński
prof. dr hab. med. Waldemar Szelenberger
prof. dr hab. med. Katarzyna Życińska